

EKONOMIUTSKOTTETS UTLÅTANDE 15/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till informationssamhällsbalk samt till lagar om ändring av 161 § i markanvändnings- och bygglagen och 38 kap. 8 b § i strafflagen

Till kommunikationsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 februari 2014 regeringens proposition med förslag till informationssamhällsbalk samt till lagar om ändring av 161 § i markanvändnings- och bygglagen och 38 kap. 8 b § i strafflagen (RP 221/2013 rd) till kommunikationsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att ekonomiutskottet ska lämna utlåtande om ärendet till kommunikationsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Kirsi Miettinen, kommunikationsråd Olli-Pekka Rantala, lagstiftningsråd Laura Vilkkonen, lagstiftningsråd Maaret Suomi, konsultativ tjänsteman Timo Kievari, konsultativ tjänsteman Kaisa Laitinen och konsultativ tjänsteman Kreetta Simola, kommunikationsministeriet
- regeringsråd Antti Riivari, arbets- och näringsministeriet
- utredningschef Henrikki Oravainen, Konkurrens- och konsumentverket
- direktör Johanna Juusela och chef Jarkko Saarimäki, Kommunikationsverket

- jurist Minna Aalto-Setälä, Centralhandelskammaren
- verkställande direktör Reijo Paajanen, DIGILE Oy
- utvecklingschef Panu Mustonen, Elisa Abp
- verkställande direktör Jarmo Eskelinen, Forum Virium Helsinki Oy
- landschef Anni Ronkainen, Google Finland Oy
- direktör för samhällskontakter David Mothander, Google Inc
- chef för juridiska ärenden Markku Ignatius, Supercell Oy
- jurist Timo Niemi, Kuluttajaliitto — Konsumentförbundet ry
- verkställande direktör Reijo Svento, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry
- verkställande direktör Jarmo Matilainen, Finnet-förbundet rf
- forsknings- och utvecklingsdirektör Jyrki Kasvi, TIEKE Utvecklingscentralen för Informationssamhälle rf
- professor Yrjö Neuvo
- professor Erkki Ormala.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt. Ekonomiutskottet välkomnar att sektorns centrala bestämmelser samordnas. Det är angeläget för dem som verkar i branschen att regleringen utgör en konsekvent helhet och att normerna dels är teknikneutrala med avseende på tillgängliga lösningar, dels möjliggör helt nya tekniska öppningar. Propositionen förefaller vara kopplad till de nuvarande tekniska lösningarna, bitvis på en mycket detaljerad nivå. Med tanke på den senaste utvecklingen inom branschen kommer vi säkerligen att se framsteg i fråga om teknik och konsumentbeteende också inom den närmaste framtiden. Ekonomiutskottet påpekar att tjänsterna bör utvecklas med användaren i blickpunkten.

Enligt de sakkunniga som ekonomiutskottet har hört är det sannolikt att fokuseringen för affärsverksamhet på nätet allt mer övergår till produktion av medieinnehåll och e-tjänster och att försäljning av dataöverföringskapacitet inte längre kommer att ha samma roll som nu. Med avseende på att affärsmodellerna förändras antas den centrala frågan vara hur aktörerna ska kunna genomföra sin skyldighet att bygga ut nät om det i framtiden måste finansieras med eventuella avgifter för användningen av näten. När lagstiftningen utvecklas vidare bör det undersökas i vilket skede av nätverkets livscykel det är mest ändamålsenligt att koncessionshavaren åläggs att betala sina offentligrättsliga avgifter. Ett lättare förfarande för teve- och radiokoncessioner stämmer i sig överens med åtgärderna för att lindra företagens administrativa börda. Men med hänvisning till de ovan nämnda omställningarna i omvärlden till följd av den tekniska utvecklingen har frågan aktualiserats om den modell som föreslås i propositionen är den bästa för att svara mot de framtida behoven på marknaden.

I sitt tidigare ställningstagande (EkUU 14/2014 rd — SRR 7/2013 rd) konstaterar ekonomiutskottet att digitaliseringen har minskat distributionskostnaderna för varor och tjänster

och på så sätt gett de finländska företagen en mer jämställd konkurrenssituation jämfört med företag i geografiskt mer gynnsamma förhållanden. Ekonomiutskottet anser det viktigt att vi får ett bredbandsnät som täcker hela landet och att problemen i anslutning till det blir lösta med det snaraste.

Definitioner. Definitionerna i lagen väcker till vissa delar osäkerhet i fråga om hur de i praktiken kommer att fungera. Så kan t.ex. definitionen av tillämpningsområdet enligt 1 kap. 2 § leda till besvärliga situationer i fråga om internationell rätt, bl.a. när det gäller vilken lag som ska väljas. Att tillämpningsområdet bestäms enligt användarnas nationalitet eller det språk som används kan leda till ett oväntat omfattande tillämpningsområde. Att ändra denna definition t.ex. i fråga om de ovan nämnda kriterierna för nationalitet eller språk kunde enligt ekonomiutskottets bedömning göra tillämpningen mer förutsägbar. Ekonomiutskottet har i flera tidigare ställningstaganden (EkUU 14/2014 rd — SRR 7/2013 rd, EkUU 31/2013 rd — SRR 6/2013 rd, EkUU 28/2013 rd — RP 112/2013 rd) betonat betydelsen av en stabil och förutsägbar nationell lagstiftning vid skapandet av en gynnsam omvärld för företagsamhet.

Integritetsskyddet. Ett villkor för kommersialiseringen av lokaliserings- och beteendedata för stora människomassor (big data) är att anonymiteten säkerställs: användarprofilen får inte kopplas till en enskild fysisk person.

Domännamn. På den europeiska interna marknaden är det med avseende på den fria rörligheten för varor och tjänster viktigt att medlemsstaterna avstår från kravet att innehavaren av domännamnet fysiskt ska befinna sig i det land som domännamnet hänvisar till. Det är en central prioritering för den inre marknaden att företag och medborgare lättare ska kunna agera över gränserna till lägre kostnader: produktionsfaktorer ska få röra sig fritt och de får inte utsättas för

diskriminering baserad på nationalitet eller nationellt ursprung. För närvarande kan ett finländskt domännamn endast beviljas en i Finland registrerad juridisk person, en privat näringsidkare, ett finländskt offentligt samfund, en främmande stats beskickning eller en person som fyllt 15 år, har hemkommun i Finland och en finländsk personbeteckning. Begränsningen har ansetts vara oändamålsenlig, eftersom det varken finns tekniska eller operativa grunder för avgränsningen. Avgränsningen har också kunnat skapa illusionen av att webbplatsen är finländsk i situationer där den enda kopplingen till Finland är en registrering i Finland genom ett ombud.

Enligt propositionen ska Kommunikationsverkets administrativa och kommersiella funktioner i fråga om domännamn separeras. Ändringen är välgrundad, anser ekonomiutskottet. Kommunikationsverket fortsätter att upprätthålla domännamnsregistret men betjänar inte längre användarna direkt. I stället sköts mellanhanden mellan verket och domänanvändarna av en registrar. Samtidigt föreslås flera bestämmelser som gäller registrarer. Verkets nya roll ger verket bättre möjligheter att effektivisera sin verksamhet då resurser frigörs från skötseln av domänkundtjänsten.

Avtal mellan teleföretag. Teleföretagen fungerar redan nu som betalningsförmedlare vid en transaktion som genomförs av konsumenten och där varan levereras av en tredje part. I framtiden blir formerna för denna verksamhet möjligen ännu fler. I så fall ingår konsumenten ingen direkt avtalsrelation med den som säljer varan. Enligt gällande lagstiftning begränsas det solidariska ansvaret endast till kreditkortsbetalningar. Avsaknaden av en direkt avtalsrelation kan göra det svårt för konsumenten att nå försäljaren vid fel på varan, utebliven leverans, bedrägeri eller annan orsak. Däremot har teleföretaget på grund av sin roll som betalningsförmedlare en avtalsrelation till försäljaren. Därför kan det i praktiken vara nödvändigt att ärendet sköts via teleföretagets förmedling. Propositionen föreslår också en

bestämmelse i överensstämmelse med konsumentskyddslagen om kreditgivares, säljares och tjänsteleverantörers solidariska ansvar. Det gemensamma ansvaret leder till bättre konsumentförtroende vilket kan beräknas gynna affärsverksamheten inom branschen.

Nätneutralitet. Nätneutralitet intar en nyckelposition med avseende på användarvänliga tjänster. Nätneutraliteten kan också väntas främja konkurrensen då konsumenterna kan välja apparatur och tjänster fritt utan begränsningar.

SMP-reglering. Ekonomiutskottet instämmer i bedömningen att regleringen av betydande marknadsinflytande och reformer i fråga om konsumenternas rättigheter kommer att förbättra förutsättningarna för förbindelser till ett skäligt pris och skäliga villkor och för kommunikationstjänster av god kvalitet.

Försörjningsberedskap. Ekonomiutskottet välkomnar skyldigheten att utarbeta beredskapsplaner.

Ekonomiutskottet vill påpeka att sedan propositionen lämnats har Europeiska unionens domstol gett ett avgörande (ärende C-293/12 och 594/12 Digital Rights Ireland och Seitlinger m.fl. /8.4.2014) enligt vilket direktivet om lagring av uppgifter¹ är ogiltigt. Ekonomiutskottet anser det viktigt att riksdagens kommunikationsutskott tar hänsyn till domens verkningar på den aktuella propositionen.

Ställningstagande

Ekonomiutskottet föreslår

att kommunikationsutskottet beaktar det som sägs ovan.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/24/EG av den 15 mars 2006 om lagring av uppgifter som genererats eller behandlats i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster eller allmänna kommunikationsnät och om ändring av direktiv 2002/58/EG

EkUU 15/2014 rd — RP 221/2013 rd

Helsingfors den 22 april 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Mauri Pekkarinen /cent
vordf. Marjo Matikainen-Kallström /saml
medl. Lars Erik Gästgivars /sv
Teuvo Hakkarainen /saf
Antti Kaikkonen /cent
Johanna Karimäki /gröna
Pia Kauma /saml

Jukka Kärnä /sd
Päivi Lipponen /sd (delvis)
Jari Myllykoski /vänst
Sirpa Paatero /sd
Arto Pirttilahti /cent
Kaj Turunen /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller.